

Odlišné stanovisko sudcu Ladislava Orosza

Podľa § 32 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov pripájam svoje odlišné stanovisko k odôvodneniu nálezu Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) č. k. II. ÚS 439/2016-60 z 27. októbra 2016 (ďalej len „oponovaný nález“), ktorým ústavný súd rozhodol o porušení základných práv [REDAKOVANÉ] a [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] a [REDAKOVANÉ]. [REDAKOVANÉ] (ďalej len „sťažovatelia“) podľa čl. 20 ods. 1 a čl. 26 ods. 1 v spojení s čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), ako aj práva podľa čl. 1 ods. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a práva podľa čl. 10 ods. 1 v spojení s právom podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) výrokom rozsudku Krajského súdu v Prešove (ďalej len „krajský súd“) č. k. 19 Co 302/2015-312 z 1. decembra 2015 (ďalej len „napadnutý rozsudok krajského súdu“), ktorým potvrdil rozsudok Okresného súdu Svidník (ďalej len „okresný súd“) č. k. 4 C 196/2012-217 z 26. marca 2015 v jeho III., V., VI. a VII. výroku, zrušil označený výrok napadnutého rozsudku krajského súdu a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

V úvodnej časti môjho odlišného stanoviska k odôvodneniu oponovaného nálezu považujem za potrebné uviesť, že v plnom rozsahu rešpektujem v zásade výhradnú „licenciu“ sudcu spravodajcu na to, akým spôsobom (štýlom) a formou, premietne kľúčové právne názory ústavného súdu do finálnej podoby odôvodnenia rozhodnutia. Aj keď sa v mnohých prípadoch nestotožňujem s právnym jazykom, resp. výrazovými prostriedkami, ktoré sudca spravodajca použije pri vyhotovovaní konečného rozhodnutia, svoje právo pripojiť k nemu odlišné stanovisko (len) k jeho odôvodneniu využívam len vo výnimočných prípadoch, a to najmä vtedy, ak sú

v odôvodnení oponovaného rozhodnutia obsiahnuté právne názory, s ktorými zásadne nemôžem súhlasiť, zároveň však ide o také právne názory, ktoré nespochybňujú podstatu predmetného meritórneho rozhodnutia, a teda mi umožňujú, aby som pri hlasovaní podporil jeho výrok. Tak robím aj vo vzťahu k oponovanému nálezu, ktorého výrok som hlasovaním podporil, zároveň ale považujem za žiaduce aspoň stručne vysloviť svoje výhrady k niektorým právnym záverom, ktoré sú v ňom obsiahnuté.

Súhlasím so záverom vyjadreným v oponovanom náleze, v zmysle ktorého zásah krajského súdu do slobody prejavu sťažovateľov nebol primeraný, keďže krajský súd a pred ním okresný súd, pri hodnotení inkriminovaných publikačných výstupov sťažovateľov nezohľadnili dostatočne

- postavenie sťažovateľov ako predstaviteľov kultúrneho života, od ktorých sa očakávajú vyjadrenia k zásadným otázkam verejného záujmu v danom regióne, ku ktorým nepochybne patria aj etnické vzťahy (bod 16 oponovaného nálezu),

- skutočnosť, že žalobca bol v čase publikovania inkriminovaných článkov verejne činnou osobou, ktorá musí znášať vyššiu mieru kritiky ako „bežné“ súkromné osoby (bod 17 oponovaného nálezu),

- predmet inkriminovaných článkov zameraný primárne na verejné vystúpenia žalobcu ako verejne činnnej osoby (bod 18 oponovaného nálezu).

Na druhej strane mám výhrady proti časti odôvodnenia oponovaného nálezu, v ktorej sa vyhodnocuje *„Ako boli informácie v inkriminovaných článkoch formulované“* (bod 21 oponovaného nálezu). V zhode so závermi vyjadrenými v napadnutom rozsudku krajského súdu sa domnievam, že „slovník“, ktorý sťažovatelia v inkriminovaných článkoch použili, obsahuje celý rad výrazov, ktoré pôsobia *„difamačne“*, resp. majú *„znevažujúcu podobu“*, a sú preto aj podľa môjho názoru na hranici ústavnej tolerovateľnosti. Nemôžem sa napr. stotožniť s hodnotením sudcu spravodajcu vyjadreným v odôvodnení oponovaného nálezu, v zmysle ktorého výroky ako *„schopné zavrhnúť aj vlastnú mater“* a *„vlastnosť, t. j. privlastňovanie si cudzieho“* nie sú spôsobilé *„znižovať zásadným spôsobom dôstojnosť žalobcu ako*

verejne sa angažujúcej osoby“. Za zvlášť zarážajúce považujem to, že takéto výrazové prostriedky použili práve sťažovatelia ako osoby pôsobiace vo sfére kultúry, ktoré by mali svojimi publikačnými výstupmi kultivovať spoločenské prostredie, a nie naopak vulgarizovať ho. Ak som sa v konečnom dôsledku priklonil k hodnoteniu tejto formy prejavov sťažovateľov ako ústavne udržateľných, tak som to urobil aj v kontexte so skutočnosťou, že inkriminované články boli „primeranou“ reakciou na verejné vystúpenia, resp. výroky žalobcu, ktoré sa podľa môjho názoru nachádzajú za hranicami elementárnej slušnosti.

V nadväznosti na už uvedené považujem za žiaduce vo svojom odlišnom stanovisku zdôrazniť, že v konkrétnych okolnostiach posudzovanej veci nevidím postup krajského súdu po vrátení veci na ďalšie konanie „čierno-bielo“, t. j. opätovné rozhodnutie krajského súdu (po vysporiadaní sa s výhradami obsiahnutými v odôvodnení oponovaného nálezu, pozn.) vo veci sťažovateľov podľa môjho názoru nemusí nutne viesť k rozhodnutiu v ich prospech. V tejto súvislosti poukazujem na skutočnosť, že ústavný súd (aj vďaka mojej pripomienke) v bode 1 výroku oponovaného nálezu vyslovil porušenie slobody prejavu garantovanej prostredníctvom čl. 26 ods. 1 ústavy a čl. 10 ods. 1 dohovoru v spojení s porušením základného práva na súdnu ochranu garantovaného prostredníctvom čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie garantovaného prostredníctvom čl. 6 ods. 1 dohovoru, čo vytvára priestor na opätovné prehodnotenie čiastkových záverov krajského súdu, ktoré v konečnom dôsledku môže viesť aj k tomu, že sťažovatelia nebudú v spore pred všeobecnými súdmi úspešní.

V Košiciach 27. októbra 2016